

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4550/2022
12.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Весне Станковић, Катарине Манојловић Андрић и Гордане Цакула, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Тодоресков, адвокат из ..., против тужене Средње техничке школе, са седиштем у Сомбору, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, Нови Сад, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2040/22 од 18.05.2022. године, исправљене решењем од 02.06.2022. године, у седници одржаној 12.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2040/22 од 18.05.2022. године, исправљене решењем истог суда од 02.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2040/22 од 18.05.2022. године, исправљена решењем истог суда од 02.06.2022. године и пресуда Основног суда у Сомбору П1 291/21 од 20.01.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу, за период од 01.02.2018. године до 31.08.2021. године, исплати износ од 20.153,75 динара са законском затезном каматом од 14.07.2021. године па до коначне исплате, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, износ 6.298, 83 динара на име обрачунате камате до 13.07.2021. године, износ од 12.393,93 динара са законском затезном каматом од 14.07.2021. године па до коначне исплате на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у означеном периоду и износ 3.850,41 динар на име обрачунате камате до 13.07.2021. године и одбија се захтев тужиоца за накнаду трошкова целог парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 291/21 од 20.01.2022. године, ставовима првим, другим и трећим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужена је

обавезана да тужиоцу исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 20.153,75 динара са законском затезном каматом од 14.07.2021. године па до коначне исплате, на име обрачунате камате до 13.07.2021. године износ 6.298, 83 динара, на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у истом периоду износ од 12.393,93 динара, са законском затезном каматом од 14.07.2021. године па до коначне исплате и износ од 3.850,41 динар на име обрачунате камате до 13.07.2021. године. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 97.716,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2040/22 од 18.05.2022. године, исправљеном 02.06.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у школама на накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код тужене, на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате од 8,62. Тужена је у спорном периоду обрачунавала и исплаћивала минималну зараду за пун фонд сати, тако што је основицу, коју објављује Влада Републике Србије, множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19, који се примењује од 18.06.2001. године), према ком закону се додаци за регрес и исхрану у току рада за запослене код тужене нису посебно обрачунавали и исплаћивали, јер су садржани у коефицијенту радног места. Пошто је тако добијена висина основне плате била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужиоцу вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па му је у утуженом периоду, исплаћивана плата у висини минималне зараде. Накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није изражена као посебна ставка у обрачуну плате тужиоца. Вештачењем је извршен обрачун накнада за топли оброк и исхрану у току рада и утврђено да, на основу присуства на раду и најповољнијег критеријума у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији, између осталог ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, дневни износ топлог obroка износи 250,00 динара бруто, а накнада

трошкова регреса је у висини 75% од просечно исплаћене зараде по запосленом у РС према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике. Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област (према трећој варијанти).

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судова, у ситуацији када је тужена тужиоцу исплаћивала минималну зараду следи да му није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за јавна предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1). Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени

стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

У конкретном случају, тужилац је запослен у школи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада према одредби члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностима запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20, чије важење је на основу Споразума продужено до 05.03.2022. године) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца. Тај основ не постоји ни у општем акту. Сагласно наведеном, тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, па је стога чињеница да је тужиоцу у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе члана 20. став 2. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (као она основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају јој трошкови ревизијског поступка, због чега је одлучено као у ставу другом изреке. Туженој припада на име састава ревизије износ од 18.000,00 динара, према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић